LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBU

KONSOLIDĒTĀ VERSIJA

PREAMBULA

VIŅA MAJESTĀTE BEĻĢU KARALIS, VIŅAS MAJESTĀTE DĀNIJAS KARALIENE, VĀCIJAS FEDERATĪVĀS REPUBLIKAS PREZIDENTS, GRIEĶIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅA MAJESTĀTE SPĀNIJAS KARALIS, FRANCIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, ĪRIJAS PREZIDENTS, ITĀLIJAS REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅA KARALISKĀ AUGSTĪBA LUKSEMBURGAS LIELHERCOGS, VIŅAS MAJESTĀTE NĪDERLANDES KARALIENE, PORTUGĀLES REPUBLIKAS PREZIDENTS, VIŅAS MAJESTĀTE LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀS KARALISTES KARALIENE, ([1])

APŅĒMUŠIES iezīmēt jaunu posmu Eiropas integrācijas procesā, kas sācies, nodibinot Eiropas Kopienas,

IEDVESMOJOTIES no Eiropas kultūras, reliģijas un humānisma mantojuma, kas ir bijis pamats tam, ka ir izveidojušās cilvēka neaizskaramo un neatsavināmo tiesību, demokrātijas, vienlīdzības, brīvības un tiesiskuma kopējas vērtības,

PATUROT PRĀTĀ, cik vēsturiski svarīgi ir tas, ka beigusies Eiropas kontinenta sašķeltība, un to, ka jāliek droši pamati nākotnes Eiropai,

APLIECINOT atbalstu brīvības un demokrātijas, cilvēktiesību un pamatbrīvību respektēšanas principam, kā arī tiesiskuma principam,

APSTIPRINOT savu atbalstu sociālajām pamattiesībām, kas definētas Eiropas Sociālajā hartā, kura parakstīta Turīnā 1961. gada 18. oktobrī, un 1989. gada Kopienas Hartā par darba ņēmēju sociālajām pamattiesībām,

TIEKDAMIES nostiprināt savu tautu solidaritāti, vienlaikus respektējot to vēsturi, kultūru un tradīcijas,

TIEKDAMIES arī turpmāk attīstīt iestāžu demokrātisku un efektīvu darbību, lai vienotā sistēmā tās varētu labāk veikt uzticētos uzdevumus,

APŅĒMUŠIES stiprināt un tuvināt valstu tautsaimniecības un nodibināt ekonomisko un monetāro savienību, kas saskaņā ar šo Līgumu un Līgumu par Eiropas Savienības darbību paredz arī vienotu un stabilu valūtu,

APŅĒMUŠIES veicināt savu tautu ekonomisko un sociālo attīstību, ievērojot noturīgas attīstības principu, pilnīgojot iekšējo tirgu un vēršot plašumā kohēziju un vides aizsardzību, kā arī īstenot tādu politiku, kas reizē ar sasniegumiem ekonomikas integrācijā nodrošinātu attīstību arī citās jomās,

([1]) Kopš tā laika par Eiropas Kopienas dalībvalstīm ir kļuvušas Bulgārijas Republika, Čehijas Republika, Dānijas Karaliste, Igaunijas Republika, Grieķijas Republika, Spānijas Republika, Īrija, Kipras Republika, Latvijas Republika, Lietuvas Republika, Ungārijas Republika, Maltas Republika, Austrijas Republika, Polijas Republika, Rumānija, Portugāles Republika, Slovēnijas Republika, Slovākijas Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

APŅĒMUŠIES ieviest kopīgu pilsonību savu valstu pilsoņiem,

APŅĒMUŠIES īstenot kopējo ārpolitiku un drošības politiku, paredzot arī pakāpeniski izveidot kopējo aizsardzības politiku, kas varētu pāraugt kopīgā aizsardzībā saskaņā ar 42. panta noteikumiem, tādējādi stiprinot Eiropas identitāti un neatkarību, lai veicinātu mieru, drošību un progresu Eiropā un pasaulē,

APŅĒMUŠIES atvieglināt personu brīvu pārvietošanos, reizē nodrošinot savu tautu drošību un aizsargātību, saskaņā ar šā Līguma un Līguma par Eiropas Savienības darbību noteikumiem izveidojot telpu, kurā valda brīvība, drošība un tiesiskums,

APŅĒMUŠIES arvien ciešāk saliedēt Eiropas tautu savienību, kur saskaņā ar subsidiaritātes principu lēmumu pieņemšana ir cik iespējams tuvināta pilsoņiem,

PAREDZOT turpmākus pasākumus, kas jāveic, lai attīstītos Eiropas integrācija,

IR NOLĒMUŠI dibināt Eiropas Savienību un tālab iecēluši par saviem Pilnvarotajiem:

(pilnvaroto saraksts nav sniegts)

KAS, iepazinušies ar pārējo Pušu pilnvarām un atzinuši tās par likumīgām un spēkā esošām, ir vienojušies par turpmāko.

I SADAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

1. pants

(bijušais LES 1. pants) ([1])

Ar šo Līgumu AUGSTĀS LĪGUMSLĒDZĒJAS PUSES kopīgi nodibina EIROPAS SAVIENĪBU, še turpmāk "Savienība", kurai dalībvalstis nodod kompetenci savu kopīgo mērķu sasniegšanai.

Šis Līgums ir jauna pakāpe, veidojot vēl ciešāku Eiropas tautu savienību, kur lēmumu pieņemšana ir cik iespējams atklāta un cik iespējams tuvināta pilsoņiem.

Savienības pamatā ir šis Līgums un Līgums par Eiropas Savienības darbību (še turpmāk — Līgumi). Šiem abiem Līgumiem ir vienāds juridisks spēks. Savienība aizstāj Eiropas Kopienu un ir tās pēctece.

([1]) Šīs ir vienīgi indikatīvas norādes. Precīzākas informācijas nolūkā lūgums skatīt atbilstības tabulas, kurās atspoguļota atbilstība starp līgumu veco un jauno numerāciju.

2. pants

Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība.

3. pants

(bijušais LES 2. pants)

1. Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību.

2. Savienība piedāvā saviem pilsoņiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām, kur personu brīva pārvietošanās ir nodrošināta saistībā ar piemērotiem pasākumiem, kas attiecas uz ārējo robežu kontroli, patvēruma meklētājiem, imigrāciju un noziedzības novēršanu un apkarošanu.

3. Savienība izveido iekšējo tirgu. Savienības darbība ir vērsta uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā ir līdzsvarota ekonomiskā izaugsme un cenu stabilitāte, sociālā tirgus ekonomika ar augstu konkurētspēju, kuras mērķis ir panākt pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, kā arī vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu. Tā veicina zinātnes un tehnikas attīstību.

Tā apkaro sociālo atstumtību un diskrimināciju un veicina sociālo taisnīgumu un aizsardzību, sieviešu un vīriešu līdztiesību, paaudžu solidaritāti un bērnu tiesību aizsardzību.

Tā veicina ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un solidaritāti dalībvalstu starpā.

Tā respektē savu kultūru un valodu daudzveidību un nodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzību un sekmēšanu.

4. Savienība izveido ekonomisko un monetāro savienību, kuras valūta ir euro.

5. Attiecībās ar citām pasaules daļām Savienība atbalsta un sekmē savas vērtības un intereses un palīdz aizsargāt savus pilsoņus. Tā veicina mieru, drošību, ilgtspējīgu Zemes attīstību, solidaritāti un savstarpēju cieņu starp tautām, brīvu un godīgu tirdzniecību, nabadzības izskaušanu un cilvēktiesību un jo īpaši bērnu tiesību aizsardzību, kā arī starptautisko tiesību normu stingru ievērošanu un attīstību, tostarp respektējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus.

6. Savienība tiecas savus mērķus sasniegt ar atbilstīgiem līdzekļiem atkarībā no tā, cik plaša ir attiecīgā kompetence, ko Līgumi tai piešķir.

4. pants

1. Saskaņā ar 5. pantu kompetence, kas Līgumos nav piešķirta Savienībai, paliek dalībvalstīm.

2. Savienība respektē dalībvalstu vienlīdzību saistībā ar Līgumiem, kā arī to nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstruktūrām, tostarp reģionālajām un vietējām pašvaldībām. Tā respektē valstu galvenās funkcijas, tostarp nodrošinot valsts teritoriālo integritāti, uzturot likumību un kārtību un aizsargājot valsts drošību. Jo īpaši valsts drošība paliek vienīgi katras dalībvalsts atbildībā.

3. Saskaņā ar lojālas sadarbības principu Savienība un dalībvalstis ar patiesu savstarpējo cieņu palīdz cita citai veikt uzdevumus, ko nosaka Līgumos.

Dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem.

Dalībvalstis sekmē Savienības uzdevumu izpildi un atturas no jebkādiem pasākumiem, kuri varētu apdraudēt Savienības mērķu sasniegšanu.

5. pants
(bijušais EKL 5. pants)

1. Savienības kompetenču robežas nosaka kompetences piešķiršanas princips. Savienības kompetenču īstenošanu nosaka subsidiaritātes princips un proporcionalitātes princips.

2. Saskaņā ar kompetences piešķiršanas principu Savienība darbojas tikai to kompetenču robežās, ko tai Līgumos piešķīrušas dalībvalstis, lai sasniegtu tajos paredzētos mērķus. Kompetence, kas Līgumos nav piešķirta Savienībai, paliek dalībvalstīm.

3. Saskaņā ar subsidiaritātes principu jomās, kuras nav ekskluzīvā Savienības kompetencē, Savienība rīkojas tikai tad, ja dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī nevar pietiekami labi īstenot paredzētās darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī.

Savienības iestādes piemēro subsidiaritātes principu, kas noteikts Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu. Valstu parlamenti nodrošina subsidiaritātes principa ievērošanu saskaņā ar minētajā protokolā izklāstīto procedūru.

4. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

Savienības iestādes piemēro proporcionalitātes principu, kas noteikts Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu.

6. pants

(bijušais LES 6. pants)

1. Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti 2000. gada 7. decembra Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kurā pielāgota Strasbūrā, 2007. gada 12. decembrī, un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.

Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.

Hartā paredzētās tiesības, brīvības un principus interpretē saskaņā ar Hartas VII sadaļas vispārējiem noteikumiem, ar ko reglamentē tās interpretēšanu un piemērošanu, un pienācīgi ņemot vērā Hartā minētos paskaidrojumus, kuros izklāsta minēto noteikumu pamatu.

2. Savienība pievienojas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.

3. Pamattiesības, kas garantētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats.

7. pants

(bijušais LES 7. pants)

1. Padome pēc trešdaļas dalībvalstu, Eiropas Parlamenta vai Eiropas Komisijas pamatota priekšlikuma, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar četru piektdaļu tās locekļu balsu vairākumu var konstatēt, ka ir droša varbūtība, ka kāda dalībvalsts varētu nopietni pārkāpt 2. pantā minētās vērtības. Pirms nākt klajā ar šādu konstatāciju, Padome uzklausa attiecīgo dalībvalsti un, pieņemot lēmumu saskaņā ar to pašu procedūru, var šai dalībvalstij adresēt ieteikumus.

Padome pastāvīgi pārbauda, vai pamatojums, uz kura balstīta konstatācija, vēl aizvien ir spēkā.

2. Eiropadome pēc trešdaļas dalībvalstu vai Eiropas Komisijas priekšlikuma un ar Eiropas Parlamenta piekrišanu var ar vienprātīgu lēmumu konstatēt, ka kāda dalībvalsts vairākkārt nopietni pārkāpusi 2. pantā minētās vērtības, iepriekš aicinot attiecīgo dalībvalsti izteikt savu viedokli.

3. Ja saskaņā ar 2. punktu konstatēti pārkāpumi, tad Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var nolemt attiecīgai dalībvalstij uz laiku atņemt dažas tiesības, kas izriet no Līgumu piemērošanas konkrētai dalībvalstij, tostarp šīs dalībvalsts valdības pārstāvja balsstiesības Padomē. To īstenojot, Padome ņem vērā iespējamās sekas, ko šāda tiesību atņemšana var radīt attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām un pienākumiem.

Attiecīgai dalībvalstij joprojām ir saistoši Līgumu uzliktie pienākumi.

4. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var vēlāk nolemt mainīt vai atcelt pasākumus, kas veikti saskaņā ar 3. punktu, ja mainās apstākļi, kas likuši tos īstenot.

5. Eiropas Parlamentam, Eiropadomei un Padomei piemērojamie noteikumi par balsošanas kārtību ir noteikti Līguma par Eiropas Savienības darbību 354. pantā.

8. pants

1. Savienība veido īpašas attiecības ar kaimiņvalstīm, lai izveidotu labklājības un labu kaimiņattiecību telpu, kuras pamatā ir Savienības vērtības un kuru raksturo ciešas un mierīgas, uz sadarbību balstītas attiecības.

2. Piemērojot 1. punktu, Savienība var noslēgt īpašus nolīgumus ar attiecīgajām valstīm. Šajos nolīgumos var būt iekļautas savstarpējas tiesības un pienākumi, kā arī iespēja veikt kopīgas darbības. Par to īstenošanu regulāri apspriežas.

II SADAĻA

NOTEIKUMI PAR DEMOKRĀTIJAS PRINCIPIEM

9. pants

Visās darbībās Savienība ievēro pilsoņu vienlīdzības principu, pret ikvienu paužot vienlīdzīgu attieksmi savās iestādēs un struktūrās. Savienības pilsonis ir jebkura persona, kurai ir kādas dalībvalsts pilsonība. Savienības pilsonība papildina valsts pilsonību un neaizstāj to.

10. pants

1. Savienības darbības pamatā ir pārstāvības demokrātija.

2. Pilsoņi Savienības līmenī ir tieši pārstāvēti Eiropas Parlamentā.

Dalībvalstis Eiropadomē pārstāv valstu vai valdību vadītāji, bet Padomē – to valdības, kas savukārt par savu darbību saskaņā ar demokrātijas principiem atbild vai nu savu valstu parlamentiem, vai saviem pilsoņiem.

3. Katram pilsonim ir tiesības piedalīties Savienības demokrātiskajā dzīvē. Lēmumus pieņem iespējami atklāti, un tie cik iespējams ir tuvināti pilsoņiem.

4. Politiskās partijas Eiropas līmenī veicina Eiropas politiskās apziņas veidošanos un Savienības pilsoņu gribas izteikšanu.

11. pants

1. Iestādes ar atbilstīgiem līdzekļiem dod pilsoņiem un apvienībām, kas tos pārstāv, iespēju izteikt savus viedokļus visās Savienības darbības jomās un publiski apmainīties ar tiem.

2. Iestādes uztur atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu ar minētajām apvienībām un pilsonisko sabiedrību.

3. Eiropas Komisija veic plašas konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu Savienības darbību saskaņotību un pārredzamību.

4. Savienības pilsoņi, kuru skaits nav mazāks par vienu miljonu un kas pārstāv ievērojamu dalībvalstu skaitu, var izrādīt iniciatīvu un aicināt Eiropas Komisiju saskaņā ar tās pilnvarām iesniegt atbilstīgu priekšlikumu jautājumos, kuros pēc pilsoņu ieskata Līgumu īstenošanai ir nepieciešams Savienības tiesību akts.

Procedūras un nosacījumi šādas iniciatīvas iesniegšanai ir noteikti atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. panta pirmajai daļai.

12. pants

Valstu parlamenti aktīvi palīdz nodrošināt Savienības sekmīgu darbību:

a) saņemot informāciju no Savienības iestādēm un Savienības leģislatīvo aktu projektus saskaņā ar Protokolu par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā;

b) sekojot tam, lai būtu ievērots subsidiaritātes princips atbilstīgi procedūrām, kas paredzētas Protokolā par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu;

c) saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu piedaloties izvērtēšanas mehānismos, kas darbojas Savienības politikas aspektu īstenošanai minētajā jomā, atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 70. pantam, kā arī iesaistoties Eiropola politiskā pārraudzībā un *Eurojust* darbību izvērtēšanā atbilstīgi minētā Līguma 88. un 85. pantam;

d) piedaloties Līgumu pārskatīšanas procedūrās atbilstīgi šā Līguma 48. pantam;

e) saņemot informāciju par pieteikumiem pievienoties Eiropas Savienībai atbilstīgi šā Līguma 49. pantam;

f) piedaloties parlamentu sadarbībā starp valstu parlamentiem un sadarbībā ar Eiropas Parlamentu saskaņā ar Protokolu par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā.

III SADAĻA

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ SAVIENĪBAS IESTĀDĒM

13. pants

1. Savienībā ir iestāžu sistēma, kuras uzdevumi ir stiprināt tās vērtības, sekmēt tās mērķu sasniegšanu, kalpot Savienības, tās pilsoņu un dalībvalstu interesēm, kā arī nodrošināt tās politiku un darbību saskaņotību, efektivitāti un nepārtrauktību.

Savienības iestādes ir šādas:

— Eiropas Parlaments,

— Eiropadome,

— Padome,

— Eiropas Komisija (turpmāk "Komisija"),

— Eiropas Savienības Tiesa,

— Eiropas Centrālā banka,

— Revīzijas palāta.

2. Katra iestāde darbojas saskaņā ar Līgumos noteiktajām pilnvarām un atbilstīgi tajos izklāstītajām procedūrām, nosacījumiem un mērķiem. Iestādes īsteno pilnīgu savstarpēju sadarbību.

3. Noteikumi attiecībā uz Eiropas Centrālo banku un Revīzijas palātu, kā arī sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz citām iestādēm, ir izklāstīti Līgumā par Eiropas Savienības darbību.

4. Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai palīdz Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja, kuras pilda padomdevējas funkcijas.

14. pants

1. Eiropas Parlaments kopīgi ar Padomi veic likumdošanas un budžeta pieņemšanas funkcijas. Tas veic politiskās kontroles un padomdevēja funkcijas saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Līgumos. Tas ievēlē Komisijas priekšsēdētāju.

2. Eiropas Parlaments sastāv no Savienības pilsoņu pārstāvjiem. To skaits nepārsniedz septiņi simti piecdesmit, neskaitot priekšsēdētāju. Pilsoņu pārstāvība ir līdzsvaroti proporcionāla, ar minimālo slieksni seši Parlamenta locekļi katrai dalībvalstij. Nevienai dalībvalstij nepiešķir vairāk par deviņdesmit sešām vietām.

Eiropadome pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas un ar tā piekrišanu vienprātīgi pieņem lēmumu, ar kuru nosaka Eiropas Parlamenta sastāvu, ievērojot pirmajā daļā izklāstītos principus.

3. Eiropas Parlamenta locekļus ievēl uz pieciem gadiem vispārējās tiešās vēlēšanās brīvā un aizklātā balsojumā.

4. Eiropas Parlaments no savu locekļu vidus ievēlē priekšsēdētāju un prezidiju.

15. pants

1. Eiropadome rosina Savienības attīstību un nosaka atbilstīgus šīs attīstības vispārējos politiskos virzienus un prioritātes. Tā neveic likumdošanas funkciju.

2. Eiropadomē ir dalībvalstu vai to valdību vadītāji, tās priekšsēdētājs un Komisijas priekšsēdētājs. Tās darbā piedalās Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos.

3. Eiropadome sanāk divreiz pusgadā, un to sasauc priekšsēdētājs. Atkarībā no darba kārtības katrs Eiropadomes loceklis var pieņemt lēmumu par kāda ministra dalību un Komisijas priekšsēdētājs – par Komisijas locekļa dalību. Vajadzības gadījumā priekšsēdētājs sasauc Eiropadomes ārkārtas sanāksmi.

4. Ja vien Līgumos nav paredzēts citādi, Eiropadome lēmumus pieņem, ievērojot konsensa principu.

5. Eiropadome ar kvalificētu balsu vairākumu ievēl priekšsēdētāju uz divarpus gadiem, ar iespēju pārvēlēt viņu uz vēl vienu termiņu. Kāda šķēršļa vai smaga pārkāpuma gadījumā saskaņā ar to pašu procedūru Eiropadome var anulēt priekšsēdētāja pilnvaras.

6. Eiropadomes priekšsēdētājs:

a) vada un virza Eiropadomes darbu;

b) nodrošina Eiropadomes darba sagatavošanu un nepārtrauktību sadarbībā ar Komisijas priekšsēdētāju un pamatojoties uz Vispārējo lietu padomes darbu;

c) cenšas veicināt vienotību un konsensu Eiropadomē;

d) pēc katras Eiropadomes sanāksmes sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam.

Eiropadomes priekšsēdētājs, ievērojot attiecīgo kompetenci, savā līmenī nodrošina Savienības ārējo pārstāvību jautājumos, kas attiecas uz tās kopējo ārpolitiku un drošības politiku, neskarot pilnvaras, kas piešķirtas Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos.

Eiropadomes priekšsēdētājs nedrīkst ieņemt amatu savā valstī.

16. pants

1. Padome kopā ar Eiropas Parlamentu veic likumdošanas un budžeta pieņemšanas funkcijas. Tā pilda politikas veidošanas un koordinēšanas funkcijas saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Līgumos.

2. Padomē no katras dalībvalsts ir pa vienam pārstāvim ministra līmenī, kas pilnvarots uzņemties saistības attiecīgās dalībvalsts valdības vārdā un īstenot balsošanas tiesības.

3. Ja vien Līgumos nav paredzēts citādi, Padome lēmumus pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu.

4. No 2014. gada 1. novembra kvalificētu balsu vairākumu definē kā vismaz 55 % Padomes locekļu, kuri ir vismaz piecpadsmit Padomes locekļi un kuri pārstāv dalībvalstis, kas aptver vismaz 65 % no Savienības iedzīvotājiem.

Bloķējošais mazākums ir jāveido vismaz četriem Padomes locekļiem, pretējā gadījumā tiek uzskatīts, ka ir panākts kvalificēts balsu vairākums.

Citi noteikumi saistībā ar kvalificētu balsu vairākumu ir noteikti Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 2. punktā.

5. Pārejas noteikumi, ko saistībā ar kvalificēta balsu vairākuma definīciju piemēros līdz 2014. gada 31. oktobrim, kā arī noteikumi, ko piemēros no 2014. gada 1. novembra līdz 2017. gada 31. martam, ir izklāstīti Protokolā par pārejas noteikumiem.

6. Padome sanāk vairākos sastāvos, šo sastāvu sarakstu pieņem saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 236. pantu.

Vispārējo lietu padome nodrošina konsekvenci dažādu Padomes sastāvu darbā. Tā sagatavo Eiropadomes sanāksmes un nodrošina tām sekojošā darba kontroli, sadarbojoties ar Eiropadomes priekšsēdētāju un Komisiju.

Ārlietu padome izstrādā Savienības ārpolitisko darbību, pamatojoties uz Eiropadomes noteiktām stratēģiskām pamatnostādnēm, un nodrošina Savienības darbību konsekvenci.

7. Dalībvalstu valdību Pastāvīgo pārstāvju komiteja atbild par Padomes darba sagatavošanu.

8. Padomes sanāksmes ir atklātas, ja tā lemj un balso par leģislatīva akta projektu. Šajā nolūkā katra Padomes sanāksme ir sadalīta divās daļās, kas attiecīgi veltītas Savienības leģislatīvo aktu apspriešanai un neleģislatīviem jautājumiem.

9. Padomes sastāvu prezidentūru, izņemot Ārlietu padomes prezidentūru, uzņemas dalībvalstu pārstāvji Padomē, ievērojot vienlīdzīgas rotācijas principu, saskaņā ar noteikumiem, kas noteikti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 236. pantu.

17. pants

1. Komisija sekmē vispārējās Savienības intereses un šajā nolūkā uzņemas atbilstīgu iniciatīvu. Tā nodrošina Līgumu piemērošanu, kā arī iestāžu saskaņā ar Līgumiem pieņemto pasākumu piemērošanu. Tā uzrauga Savienības tiesību piemērošanu, ko kontrolē Eiropas Savienības Tiesa. Tā veic budžeta izpildi un vada programmas. Tā arī veic saskaņošanas, izpildvaras un vadības funkcijas, kas paredzētas Līgumos. Tā nodrošina Savienības ārējo pārstāvību, izņemot kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomu un citus Līgumos paredzētus gadījumus. Tā ierosina Savienības gada un daudzgadu programmu izstrādi, lai panāktu iestāžu savstarpējas vienošanās.

2. Ja vien Līgumos nav noteikts citādi, Savienības leģislatīvos aktus var pieņemt, tikai pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu. Pārējos aktus pieņem, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ja tā paredzēts Līgumos.

3. Komisijas pilnvaru termiņš ir pieci gadi.

Komisijas locekļus izraugās, pamatojoties uz viņu vispārējo kompetenci un uzticību Eiropas idejai, un no tādu personu vidus, kuru neatkarība nav apšaubāma.

Veicot savus pienākumus, Komisija ir pilnīgi neatkarīga. Neskarot 18. panta 2. punktu, Komisijas locekļi nelūdz un nepieņem nevienas valdības vai citas iestādes, vai struktūras norādījumus. Viņi atturas no jebkuras rīcības, kas nav saderīga ar viņu pienākumiem vai uzdevumu veikšanu.

4. Tādas Komisijas sastāvā, kas iecelta pēc Lisabonas Līguma spēkā stāšanās dienas, bet ne vēlāk kā 2014. gada 31. oktobrī, ir viens pilsonis no dalībvalsts, ietverot tās priekšsēdētāju un Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos, kurš vienlaikus ir viens no Komisijas priekšsēdētāja vietniekiem.

5. No 2014. gada 1. novembra Komisijā ir tāds locekļu skaits, kurš atbilst divām trešdaļām dalībvalstu skaita, ietverot tajā attiecīgās Komisijas priekšsēdētāju un Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos, ja vien Eiropadome ar vienprātīgu lēmumu nenolemj šo skaitu mainīt.

Komisijas locekļus izraugās no dalībvalstu pilsoņiem, pamatojoties uz dalībvalstu absolūti vienlīdzīgas rotācijas sistēmu tā, lai atbilstoši tiktu atspoguļots visu Savienības dalībvalstu demogrāfiskais un ģeogrāfiskais diapazons. Šo kārtību vienprātīgi pieņem Padome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 244. pantu.

6. Komisijas priekšsēdētājs:

a) nosaka pamatnostādnes, saskaņā ar kurām Komisijai jāstrādā,

b) lemj par Komisijas iekšējo organizāciju, nodrošinot tās konsekventu, efektīvu un koleģiālu darbību,

c) no Komisijas locekļu vidus ieceļ priekšsēdētāja vietniekus, izņemot Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos.

Komisijas loceklis atkāpjas no amata, ja to pieprasa priekšsēdētājs. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos atkāpjas no amata saskaņā ar 18. panta 1. punktā noteikto procedūru, ja to pieprasa priekšsēdētājs.

7. Ņemot vērā Eiropas Parlamenta vēlēšanas un pēc atbilstīgas apspriešanās, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, piedāvā Eiropas Parlamentam kandidātu Komisijas priekšsēdētāja amatam. Šo kandidātu Eiropas Parlaments ievēl ar savu locekļu balsu vairākumu. Ja šis kandidāts nesaņem nepieciešamo vairākuma atbalstu, Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, viena mēneša laikā iesaka jaunu kandidātu, kuru Eiropas Parlaments ievēlē, ievērojot tādu pašu procedūru.

Padome, savstarpēji vienojoties ar ievēlēto priekšsēdētāju, pieņem to pārējo personu sarakstu, kurus tā iesaka iecelt par Komisijas locekļiem. Tos izraugās, balstoties uz dalībvalstu ierosinājumiem, saskaņā ar 3. punkta otrajā daļā un 5. punkta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem.

Priekšsēdētāja, Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos un pārējo Komisijas locekļu kandidatūras kopumā ar balsojumu apstiprina Eiropas Parlaments. Balstoties uz šo apstiprinājumu un pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, Komisiju ieceļ Eiropadome.

8. Komisija kopumā ir atbildīga Eiropas Parlamenta priekšā. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 234. pantu Eiropas Parlaments var pieņemt priekšlikumu izteikt neuzticību Komisijai. Ja šādu priekšlikumu pieņem, Komisijas locekļi kopīgi atkāpjas un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos atkāpjas no amata Komisijā.

18. pants

1. Eiropadome, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, ar Komisijas priekšsēdētāja piekrišanu ieceļ Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos. Eiropadome var anulēt viņa pilnvaras saskaņā ar to pašu procedūru.

2. Augstais pārstāvis īsteno Savienības kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Izsakot priekšlikumus, Augstais pārstāvis veicina šīs politikas attīstību, un to īsteno saskaņā ar Padomes piešķirtajām pilnvarām. Tas pats attiecas uz kopējo drošības un aizsardzības politiku.

3. Augstais pārstāvis vada Ārlietu padomi.

4. Augstais pārstāvis ir viens no Komisijas priekšsēdētāja vietniekiem. Viņš nodrošina Savienības ārējās darbības konsekvenci. Viņš Komisijā atbild par tās pārziņā esošo ārējo attiecību veidošanu un citu Savienības ārējo darbību aspektu koordināciju. Veicot šos pienākumus Komisijā, un tikai attiecībā uz šiem pienākumiem Augstajam pārstāvim ir saistošas Komisijas procedūras tiktāl, cik tas atbilst 2. un 3. punktam.

19. pants

1. Eiropas Savienības Tiesas sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un specializētās tiesas. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.

Dalībvalstis nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības.

2. Tiesas sastāvā ir pa vienam tiesnesim no katras dalībvalsts. Tai palīdz ģenerāladvokāti.

Vispārējās tiesas sastāvā ir vismaz pa vienam tiesnesim no katras dalībvalsts.

Tiesas tiesnešus un ģenerāladvokātus un Vispārējās tiesas tiesnešus izvēlas no personām, par kuru neatkarību nav šaubu un kuras atbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību 253. un 254. pantā paredzētajiem nosacījumiem. Savstarpēji vienojoties, viņus uz sešiem gadiem ieceļ dalībvalstu valdības. Tiesnešus un ģenerāladvokātus, kas atstāj amatu, var iecelt amatā atkārtoti.

3. Eiropas Savienības Tiesa saskaņā ar Līgumu noteikumiem:

a) lemj par prasībām, kuras iesniegusi kāda dalībvalsts, iestāde, fiziska vai juridiska persona,

b) pēc dalībvalstu tiesu pieprasījuma sniedz prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību aktu interpretāciju vai iestāžu pieņemto aktu spēkā esamību,

c) lemj citās lietās, kas noteiktas Līgumos.

IV SADAĻA

CIEŠĀKAS SADARBĪBAS NOTEIKUMI

20. pants

(bijušais LES 27.a līdz 27.e, 40. līdz 40.b un 43. līdz 45. pants un bijušais EKL 11. līdz 11.a pants)

1. Dalībvalstis, kuras savā starpā vēlas izveidot ciešāku sadarbību jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē, var izmantot Savienības iestādes un īstenot šīs kompetences, piemērojot attiecīgos Līgumu noteikumus, ievērojot ierobežojumus un saskaņā ar kārtību, kas noteikta šajā pantā, kā arī Līguma par Eiropas Savienības darbību 326. līdz 334. pantā.

Ciešākas sadarbības mērķis ir veicināt Savienības mērķu sasniegšanu, aizsargāt tās intereses un pastiprināt integrācijas procesu. Visas dalībvalstis var iesaistīties šādā sadarbībā jebkurā laikā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 328. pantu.

2. Padome kā galējo līdzekli pieņem lēmumu, ar ko dod atļauju sākt ciešāku sadarbību, ja konstatēts, ka Savienība kopumā nevar pieņemamā termiņā sasniegt šādas sadarbības mērķus, un ar noteikumu, ka tajā piedalās vismaz deviņas dalībvalstis. Padome pieņem lēmumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 329. pantā paredzēto procedūru.

3. Visi Padomes locekļi var piedalīties Padomes apspriedēs, bet balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuras ir iesaistītas ciešākā sadarbībā. Noteikumi par balsošanas kārtību ir ietverti Līguma par Eiropas Savienības darbību 330. pantā.

4. Ciešākas sadarbības procesā pieņemtie akti ir saistoši tikai iesaistītajām dalībvalstīm. Tos neuzskata par *acquis*, kas ir jāpieņem valstīm, kuras pretendē uz pievienošanos Savienībai.

V SADAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR SAVIENĪBAS ĀRĒJO DARBĪBU UN ĪPAŠI NOTEIKUMI PAR KOPĒJO ĀRPOLITIKU UN DROŠĪBAS POLITIKU

1. NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR SAVIENĪBAS ĀRĒJO DARBĪBU

21. pants

1. Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir principi, kuri ir iedvesmojuši tās izveidi, attīstību un paplašināšanos un kurus tā tiecas veicināt visā pasaulē, proti, demokrātija, tiesiskums, universāls un nedalāms cilvēktiesību un pamatbrīvību princips, cilvēka cieņas neaizskaramība, vienlīdzības un solidaritātes princips, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību ievērošana.

Savienība cenšas attīstīt attiecības un veidot partnerību ar trešām valstīm un starptautiskām, reģionālām vai pasaules organizācijām, kuras atzīst pirmajā daļā minētos principus. Tā sekmē kopīgu problēmu risināšanu, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijā.

2. Savienība nosaka un īsteno kopējo politiku un darbības, kā arī tiecas sasniegt augstu sadarbības līmeni visās starptautisko attiecību jomās, lai:

a) sargātu savas vērtības, pamatintereses, drošību, neatkarību un integritāti;

b) konsolidētu un atbalstītu demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un starptautisko tiesību principus;

c) saglabātu mieru, novērstu konfliktus un stiprinātu starptautisko drošību saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu mērķiem un principiem, Helsinku Nobeiguma akta principiem un Parīzes Hartas mērķiem, tostarp attiecībā uz ārējām robežām;

d) veicinātu jaunattīstības valstu ilgtspējīgu ekonomisku, sociālu un vides attīstību, lai sasniegtu galveno mērķi – izskaustu nabadzību;

e) veicinātu visu valstu integrāciju pasaules ekonomikā, arī pakāpeniski atceļot starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus;

f) palīdzētu attīstīt starptautiskus pasākumus vides kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī pasaules dabas resursu stabilai apsaimniekošanai un izmantošanai, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību;

g) palīdzētu iedzīvotājiem, valstīm un reģioniem, kurus skārušas dabas vai cilvēku izraisītās katastrofas; un

h) sekmētu starptautisku sistēmu, kuras pamatā ir ciešāka daudzpusēja sadarbība un laba pasaules līmeņa vadība.

3. Sagatavojot un īstenojot Savienības ārējās darbības dažādās jomās, kas ietvertas šajā sadaļā un Līguma par Eiropas Savienības darbību piektajā daļā, kā arī citu tās politiku ārējos aspektus, Savienība ievēro principus un tiecas sasniegt mērķus, kas minēti šā Līguma 1. un 2. punktā.

Savienība nodrošina konsekvenci savas ārējās darbības dažādās jomās, kā arī šo jomu un pārējās politikas savstarpēju konsekvenci. Padome un Komisija, kam palīdz Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, atbild par šīs konsekvences nodrošināšanu un šajā nolūkā sadarbojas.

22. pants

1. Pamatojoties uz 21. pantā minētajiem principiem un mērķiem, Eiropadome nosaka Savienības stratēģiskās intereses un mērķus.

Eiropadomes pieņemtie lēmumi par Savienības stratēģiskajām interesēm un mērķiem attiecas uz kopējo ārpolitiku, drošības politiku un citām Savienības ārējās darbības jomām. Šādi lēmumi var attiekties uz Savienības attiecībām ar konkrētu valsti vai reģionu, un tiem var būt tematiska ievirze. Tajos nosaka šo attiecību ilgumu un līdzekļus, ko var izmantot Savienība un dalībvalstis.

Eiropadome pieņem vienprātīgu lēmumu pēc Padomes ieteikuma, ko pēdējā pieņēmusi, ievērojot katrai jomai noteikto kārtību. Eiropadomes pieņemtos lēmumus īsteno saskaņā ar Līgumos noteiktajām procedūrām.

2. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos attiecībā uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku un Komisija attiecībā uz citām ārējās darbības jomām var iesniegt Padomei kopējus priekšlikumus.

2. NODAĻA

ĪPAŠI NOTEIKUMI PAR KOPĒJO ĀRPOLITIKU UN DROŠĪBAS POLITIKU

1. IEDAĻA

KOPĪGI NOTEIKUMI

23. pants

Saskaņā ar šo nodaļu Savienības starptautiskās darbības virzītājspēks ir 1. nodaļā izklāstītie principi, Savienība tiecas sasniegt tur minētos mērķus un rīkojas saskaņā ar tur izklāstītajiem vispārīgiem noteikumiem.

24. pants

1. Savienības kompetence kopējās ārpolitikas un drošības politikas jautājumos attiecas uz visām ārpolitikas jomām un visiem jautājumiem saistībā ar Savienības drošību, tostarp pakāpenisku kopējas aizsardzības politikas izstrādi, kam var sekot kopējas aizsardzības izveide.

Uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku attiecas īpaši noteikumi un procedūras. To nosaka un īsteno Eiropadome un Padome ar vienprātīgu lēmumu, izņemot gadījumus, ja Līgumos paredzēts citādi. Leģislatīvu aktu pieņemšana nav paredzēta. Kopējo ārpolitiku un drošības politiku atbilstīgi Līgumiem īsteno Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstis. Eiropas Parlamenta un Komisijas īpašā loma šajā jomā ir noteikta Līgumos. Eiropas Savienības Tiesai nav jurisdikcijas attiecībā uz šiem noteikumiem, izņemot tās jurisdikciju pārraudzīt atbilstību šā Līguma 40 pantam un izskatīt dažu lēmumu likumību, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 275. panta otrajā daļā.

2. Atbilstīgi Savienības ārējās darbības principiem un mērķiem Savienība veic, nosaka un īsteno kopējo ārpolitiku un drošības politiku, pamatojoties uz savstarpēju politisku solidaritāti dalībvalstu starpā, uz vispārēju interešu noteikšanu un uz arvien lielāku dalībvalstu darbības konverģenci.

3. Uzticības un savstarpējas solidaritātes garā dalībvalstis aktīvi un konsekventi atbalsta Savienības ārpolitiku un drošības politiku un ievēro Savienības darbību šajā jomā.

Dalībvalstis sadarbojas, lai stiprinātu un attīstītu savstarpēju politisku solidaritāti. Tās atturas no jebkādas rīcības, kas ir pretrunā Savienības interesēm vai varētu liegt tai būt iedarbīgam, vienotam spēkam starptautiskās attiecībās.

Padome un Augstais pārstāvis nodrošina šo principu ievērošanu.

25. pants

Savienība īsteno kopējo ārpolitiku un drošības politiku:

a) nosakot vispārīgas pamatnostādnes;

b) pieņemot lēmumus, kuros nosaka:

i) Savienībai veicamās darbības,

ii) Savienības nostāju,

iii) kārtību i) un ii) apakšpunktā minēto lēmumu īstenošanai;

kā arī

c) stiprinot dalībvalstu sistemātisku sadarbību politikas īstenošanā.

26. pants
(bijušais LES 13. pants)

1. Eiropadome nosaka Savienības stratēģiskās intereses un kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķus un vispārējās pamatnostādnes, arī jautājumos, kas saistīti ar aizsardzību. Tā pieņem vajadzīgos lēmumus.

Ja to prasa starptautiskās norises, Eiropadomes priekšsēdētājs sasauc Eiropadomes ārkārtas sanāksmi, lai noteiktu Savienības politikas stratēģiskos virzienus saistībā ar šādām norisēm.

2. Padome izstrādā kopējo ārpolitiku un drošības politiku un pieņem lēmumus, kas vajadzīgi, lai noteiktu un īstenotu šo politiku, pamatojoties uz Eiropadomes noteiktām vispārējām pamatnostādnēm un stratēģiskajiem virzieniem.

Padome un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos nodrošina Savienības rīcības vienotību, konsekvenci un efektivitāti.

3. Kopējo ārpolitiku un drošības politiku īsteno Savienības Augstais pārstāvis un dalībvalstis, izmantojot valstu un Savienības līdzekļus.

27. pants

1. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, kas vada Ārlietu padomi, ar saviem ierosinājumiem palīdz kopējās ārpolitikas un drošības politikas izstrādē un nodrošina Eiropadomes un Padomes pieņemto lēmumu īstenošanu.

2. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos pārstāv Savienību jautājumos, kas saistīti ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku. Viņš Savienības vārdā risina politisko dialogu ar trešām personām un pauž Savienības nostāju starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs.

3. Augstajam pārstāvim pilnvaru īstenošanā palīdz Eiropas Ārējās darbības dienests. Šis dienests strādā sadarbībā ar dalībvalstu diplomātiskajiem dienestiem, un tajā ir Padomes Ģenerālsekretariāta un Komisijas attiecīgo struktūrvienību ierēdņi, kā arī darbinieki, kurus ir norīkojuši dalībvalstu diplomātiskie dienesti. Eiropas Ārējās darbības dienesta organizāciju un darbību nosaka ar Padomes lēmumu. Padome lēmumu par Augstā pārstāvja priekšlikumu pieņem ar vienprātīgu lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un pēc tam, kad saņemta Komisijas piekrišana.

28. pants

(bijušais LES 14. pants)

1. Ja starptautiskās situācijas dēļ ir vajadzīga operacionāla Savienības rīcība, Padome pieņem nepieciešamos lēmumus. Tajā nosaka tās mērķus, piemērošanas jomu, līdzekļus, ko Savienība var izmantot, vajadzības gadījumā arī darbības laiku, un īstenošanas nosacījumus.

Ja apstākļi mainās, būtiski ietekmējot jautājumu, kas prasījis šādu lēmumu, Padome pārskata minētā lēmuma principus un mērķus un pieņem vajadzīgos lēmumus.

2. Panta 1. punktā minētie lēmumi dalībvalstīm ir saistoši, pieņemot nostāju un veicot darbību.

3. Ja kāda dalībvalsts saskaņā ar 1. punktā minētajiem lēmumiem paredzējusi pieņemt savu nostāju vai sākt savu rīcību, tā laikus sniedz informāciju, lai vajadzības gadījumā varētu iepriekš apspriesties Padomē. Pienākums iepriekš sniegt informāciju neattiecas uz pasākumiem, kas ir tikai Padomes lēmumu transpozīcija attiecīgā valstī.

4. Gadījumos, kad stāvokļa maiņa rada neatliekamo vajadzību, bet 1. punktā minētais lēmums nav pārskatīts, dalībvalstis var steidzami veikt vajadzīgos pasākumus, ievērojot vispārīgos minētā lēmuma mērķus. Attiecīgā dalībvalsts tūlīt informē Padomi par šiem pasākumiem.

5. Ja rodas būtiskas grūtības, īstenojot šajā pantā minēto lēmumu, dalībvalsts par tām ziņo Padomei, kas apspriež tās un meklē piemērotus risinājumus. Šie risinājumi nedrīkst būt pretrunā 1. punktā minētā lēmuma mērķiem vai mazināt tā iedarbību.

29. pants
(bijušais LES 15. pants)

Padome pieņem lēmumus, kuros nosaka Savienības attieksmi īpašos ģeogrāfiskos vai tematiskos jautājumos. Dalībvalstis nodrošina savas politikas saskaņu ar Savienības nostāju.

30. pants
(bijušais LES 22. pants)

1. Katra dalībvalsts, Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos vai Augstais pārstāvis, ko atbalsta Komisija, var vērsties Padomē ar jebkuru jautājumu, kas saistīts ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku, kā arī attiecīgi iesniegt Padomei iniciatīvas vai priekšlikumus.

2. Gadījumos, kad lēmumi jāpieņem ātri, Savienības Augstais pārstāvis pēc savas ierosmes vai pēc kādas dalībvalsts lūguma četrdesmit astoņās stundās vai, ārkārtas gadījumā, īsākā laikā, sasauc Padomes ārkārtas sanāksmi.

31. pants
(bijušais LES 23. pants)

1. Lēmumus, kas noteikti šajā nodaļā, Eiropadome un Padome pieņem vienprātīgi, ja vien šajā nodaļā nav paredzēts citādi. Leģislatīvu aktu pieņemšana nav paredzēta.

Ikviens Padomes loceklis, kas atturas no balsošanas, var kvalificēt savu atturēšanos, oficiāli par to paziņojot saskaņā ar šo apakšpunktu. Šādā gadījumā tam lēmums nav jāpiemēro, bet jāatzīst, ka lēmums uzliek saistības Savienībai. Savstarpējas solidaritātes garā attiecīgā dalībvalsts atturas no jebkādas rīcības, kas varētu būt pretrunā vai traucēt Savienības rīcībai, kura pamatojas uz šo lēmumu, un pārējās dalībvalstis respektē tās nostāju. Ja Padomes locekļi, kuri šādi kvalificē savu atturēšanos, pārstāv vismaz vienu trešo daļu dalībvalstu, kas savukārt aptver vismaz vienu trešo daļu Savienības iedzīvotāju, lēmumu nepieņem.

2. Atkāpjoties no 1. punkta noteikumiem, Padome lēmumus pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu, kad tā:

— pieņem lēmumus par Savienības rīcību un nostāju, pamatojoties uz Eiropadomes pieņemtu lēmumu, kas attiecas uz Savienības stratēģiskajām interesēm un mērķiem, kuri minēti 22. panta 1. punktā;

— pieņem lēmumus par Savienības rīcību un nostāju, pamatojoties uz Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumu, kas iesniegts pēc īpaša lūguma, ar ko Eiropadome vēršas pie viņa pēc pašas vai pēc Augstā pārstāvja iniciatīvas;

— pieņem lēmumus, lai īstenotu lēmumu par Savienības rīcību un nostāju;

— izvirza īpašu pārstāvi saskaņā ar 33. pantu.

Ja kāds Padomes loceklis paziņo, ka būtisku un pamatotu iemeslu dēļ, kas saistīti ar valsts politiku, viņš vēlas iebilst pret kāda lēmuma pieņemšanu ar kvalificētu balsu vairākumu, balsošana nenotiek. Augstais pārstāvis ciešā saziņā ar iesaistīto dalībvalsti meklē tai pieņemamu risinājumu. Ja tas neizdodas, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var pieprasīt, lai šo lietu nodod izlemt Eiropadomei ar vienprātīgi pieņemtu lēmumu.

3. Eiropadome var vienprātīgi pieņemt lēmumu, ar ko nosaka, ka Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu gadījumos, kas nav minēti 2. punktā.

4. 2. un 3. punkts neattiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar militāriem un aizsardzības jautājumiem.

5. Par procedūras jautājumiem Padome pieņem lēmumu ar savu locekļu balsu vairākumu.

32. pants

(bijušais LES 16. pants)

Dalībvalstis Eiropadomē un Padomē savā starpā apspriež visus ārpolitikas un drošības politikas jautājumus, kas ir vispārsvarīgi, lai formulētu kopējo nostāju. Pirms uzsākt kādu darbību starptautiskā mērogā vai uzņemties kādas saistības, kuras varētu ietekmēt Savienības intereses, katra dalībvalsts apspriežas ar pārējām Eiropadomē vai Padomē. Dalībvalstis, saskaņojot savas darbības, nodrošina to, ka Savienība spēj aizstāvēt savas intereses un vērtības starptautiskā mērogā. Dalībvalstis ir savstarpēji solidāras.

Kad Eiropadome vai Padome ir noteikusi Savienības kopējo nostāju pirmās daļas nozīmē, Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos un dalībvalstu ārlietu ministri koordinē savas darbības Padomē.

Dalībvalstu diplomātiskās pārstāvniecības un Savienības delegācijas trešās valstīs un starptautiskās organizācijās sadarbojas un veicina kopējas nostājas formulēšanu un īstenošanu.

33. pants

(bijušais LES 18. pants)

Padome pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikuma var izvirzīt īpašu pārstāvi, pilnvarojot to konkrētos politikas jautājumos. Īpašais pārstāvis īsteno savas pilnvaras Augstā pārstāvja vadībā.

34. pants

(bijušais LES 19. pants)

1. Dalībvalstis koordinē savu darbību starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs. Šādos forumos tās atbalsta Savienības nostājas. Šo koordināciju organizē Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos.

Starptautiskās organizācijās un starptautiskās konferencēs, kur nepiedalās visas dalībvalstis, Savienības nostājas atbalsta tās valstis, kas tajās piedalās.

2. Saskaņā ar 24. panta 3. punktu dalībvalstis, kas pārstāvētas starptautiskās organizācijās vai starptautiskās konferencēs, kur nepiedalās visas dalībvalstis, informē pārējās dalībvalstis un Augsto pārstāvi par visiem jautājumiem, kas izraisa kopēju ieinteresētību.

Dalībvalstis, kuras ir arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes locekles, vienojas un pilnībā informē pārējās dalībvalstis un Augsto pārstāvi. Dalībvalstis, kuras ir Drošības padomes locekles, šo funkciju izpildē nodrošina Savienības nostājas un interešu aizstāvību, neskarot pienākumus, ko tām uzliek Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūti.

Ja Savienība ir definējusi nostāju jautājumā, kurš ir Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes darba kārtībā, dalībvalstis, kas ir pārstāvētas Drošības padomē, lūdz, lai Augstais pārstāvis iepazīstina ar Savienības nostāju.

35. pants

(bijušais LES 20. pants)

Dalībvalstu diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības un Savienības delegācijas trešās valstīs un starptautiskās konferencēs, kā arī to pārstāvji starptautiskās organizācijās sadarbojas, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti un īstenoti lēmumi par Savienības nostāju un rīcību saskaņā ar šo nodaļu.

Tās izvērš sadarbību, apmainoties ar informāciju un veicot kopīgu izvērtēšanu.

Tās palīdz īstenot Savienības pilsoņu tiesības uz aizsardzību trešo valstu teritorijā, kā minēts Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. panta 2. punkta c) apakšpunktā, un to pasākumu izpildi, kas noteikti saskaņā ar minētā Līguma 23. pantu.

36. pants

(bijušais LES 21. pants)

Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos regulāri apspriežas ar Eiropas Parlamentu par kopējās ārpolitikas un drošības politikas un kopējās drošības un aizsardzības politikas būtiskākajiem aspektiem un pamatvirzienu izvēli un informē to par šo politiku attīstību. Viņš nodrošina to, ka attiecīgi ievēro Eiropas Parlamenta viedokli. Eiropas Parlamenta informēšanā var iesaistīt īpašos pārstāvjus.

Eiropas Parlaments var uzdot Padomei un Augstajam pārstāvim jautājumus vai sniegt tai ieteikumus. Tas divreiz gadā rīko debates par panākumiem, kas gūti kopējās ārpolitikas un drošības politikas, tostarp kopējās drošības un aizsardzības politikas, īstenošanā.

37. pants

(bijušais LES 24. pants)

Savienība var noslēgt nolīgumus ar vienu vai vairākām dalībvalstīm vai starptautiskām organizācijām tajās jomās, uz kurām attiecas šī nodaļa.

38. pants

(bijušais LES 25. pants)

Neskarot Līguma par Eiropas Savienības darbību 240. pantu, Politikas un drošības komiteja pārrauga starptautisko stāvokli jomās, uz ko attiecas kopējā ārpolitika un drošības politika, un palīdz noteikt šo politiku, pēc Padomes lūguma, pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos lūguma vai pēc savas ierosmes sniedzot Padomei atzinumus. Tā pārrauga arī apstiprinātās politikas īstenošanu, neskarot Augstā pārstāvja pilnvaras.

Atbilstīgi šai nodaļai Politikas un drošības komiteja Padomes un Augstā pārstāvja vadībā īsteno krīzes pārvarēšanas pasākumu politisku kontroli un stratēģisku vadību, kā minēts 43. pantā.

Padome krīzes pārvarēšanas pasākuma mērķiem un uz tam vajadzīgo laiku, kurus pati noteikusi, var pilnvarot Komiteju pieņemt attiecīgus lēmumus par attiecīgā pasākuma politisko kontroli un stratēģisko vadību.

39. pants

Atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 16. pantam un atkāpjoties no tā 2. punkta, Padome pieņem lēmumu, ar kuru nosaka noteikumus par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz to personas datu apstrādi, ko veic dalībvalstis, īstenojot darbības saistībā ar šīs nodaļas darbības jomu, un nosaka noteikumus par šādu datu brīvu apriti. Šo noteikumu izpildi kontrolē neatkarīgas iestādes.

40. pants

(bijušais LES 47. pants)

Kopējās ārpolitikas un drošības politikas īstenošana neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas paredzētas Līgumos, lai īstenotu Savienības kompetenci, kas minēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. līdz 6. pantā.

Tāpat arī to politiku īstenošana, kas minēta šajos pantos, neietekmē iestāžu veikto procedūru un iestādēm piešķirto pilnvaru piemērošanu, kas Līgumos noteiktas Savienības kompetences īstenošanai saskaņā ar šo nodaļu.

41. pants

(bijušais LES 28. pants)

1. Administratīvos izdevumus, kas rodas iestādēm, īstenojot šīs nodaļas noteikumus, sedz no Savienības budžeta.

2. Darbības izdevumus, ko rada šīs sadaļas noteikumu īstenošana, arī sedz no Savienības budžeta, izņemot tos izdevumus, kas rodas no darbībām militārā vai aizsardzības jomā, un gadījumus, kad Padome vienprātīgi pieņem citādu lēmumu.

Gadījumos, kad izdevumus nesedz no Savienības budžeta, tos sedz dalībvalstis atkarībā no to nacionālā kopprodukta lieluma, ja vien Padome vienprātīgi nepieņem citādu lēmumu. Attiecībā uz izdevumiem, kas rodas no darbībām militārā un aizsardzības jomā, dalībvalstīm, kuru pārstāvji Padomē ir snieguši oficiālu paziņojumu saskaņā ar 31. panta 1. punkta otro daļu, nav pienākums sniegt šādu finansējumu.

3. Padome pieņem lēmumu, paredzot īpašas procedūras, lai garantētu ātru pieeju apropriācijām Savienības budžetā steidzamai kopējās ārpolitikas un drošības politikas iniciatīvu finansēšanai, jo īpaši attiecībā uz 42. panta 1. punktā un 43. pantā minēto uzdevumu sagatavošanas darbiem. Tā pieņem lēmumu pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu.

42. panta 1. punktā un 43. pantā minēto uzdevumu sagatavošanas darbus, ko nesedz no Savienības budžeta, finansē no sākumfonda, kuru veido dalībvalstu iemaksas.

Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikuma pieņem lēmumus, kuros nosaka:

a) procedūras sākumfonda izveidei un finansēšanai, jo īpaši fondam iedalītās summas,

b) sākumfonda pārvaldības procedūras,

c) finanšu kontroles procedūras.

Ja kādu saskaņā ar 42. panta 1. punktu un 43. pantu plānoto uzdevumu nevar segt no Savienības budžeta, Padome pilnvaro Augsto pārstāvi izmantot fondu. Augstais pārstāvis Padomei ziņo par pilnvarojuma īstenošanu.

2. *IEDAĻA*

NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ KOPĒJO DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS POLITIKU

42. pants

(bijušais LES 17. pants)

1. Kopējā drošības un aizsardzības politika ir kopējās ārpolitikas un drošības politikas sastāvdaļa. Tā nodrošina Savienības darbības spēju, izmantojot civilos un militāros līdzekļus. Savienība var tos izmantot misijās ārpus Savienības, lai nodrošinātu miera uzturēšanu, konfliktu novēršanu un starptautiskās drošības stiprināšanu saskaņā ar principiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos. Šos pienākumus veic, izmantojot dalībvalstu piedāvātās iespējas.

2. Kopējā drošības un aizsardzības politika ietver pakāpenisku Savienības kopējās aizsardzības politikas izstrādi. Šajā procesā izveidota kopēja aizsardzība, kad Eiropadome vienprātīgi to nolems. Tādā gadījumā tā iesaka dalībvalstīm pieņemt šādu lēmumu saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

Savienības politika saskaņā ar šo iedaļu neskar dažu dalībvalstu drošības politikas un aizsardzības politikas īpašās iezīmes un ievēro to dalībvalstu pienākumus, kuras uzskata, ka to kopīgā aizsardzība ir īstenojama Ziemeļatlantijas Līguma organizācijā (NATO) saskaņā ar Ziemeļatlantijas Līgumu, un ir saderīga ar kopējo drošības un aizsardzības politiku, kas noteikta šajā struktūrā.

3. Dalībvalstis ar savām civilajām un militārajām iespējām atbalsta Savienības kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanu, lai veicinātu Padomes noteikto mērķu sasniegšanu. Tās dalībvalstis, kuras kopā veido daudznacionālos spēkus, var nodrošināt šo spēku izmantošanu arī kopējai drošības politikai un aizsardzības politikai.

Aizsardzības spēju attīstības, pētniecības, iegādes un bruņojuma aģentūra (turpmāk "Eiropas Aizsardzības aģentūra") apzina operacionālās vajadzības, sekmē pasākumus to apmierināšanai, veicina aizsardzības nozares rūpnieciskās un tehnoloģiskās bāzes stiprināšanai nepieciešamo pasākumu noteikšanu un, vajadzības gadījumā, to īstenošanu, piedalās Eiropas spēju un bruņojuma politikas noteikšanā un palīdz Padomei novērtēt militāro spēju uzlabošanos.

4. Lēmumus saistībā ar kopējās drošības un aizsardzības politikas īstenošanu, ar kuriem uzsāk šajā pantā minēto misiju, Padome pieņem vienprātīgi pēc Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikuma vai kādas dalībvalsts iniciatīvas. Augstais pārstāvis, vajadzības gadījumā – kopā ar Komisiju, var ierosināt izmantot gan valstu resursus, gan Savienības instrumentus.

5. Padome var uzticēt kāda Savienības uzdevuma izpildi dalībvalstu grupai, lai aizsargātu Savienības vērtības un kalpotu tās interesēm. Šāda uzdevuma izpildi reglamentē 44. pantā.

6. Tās dalībvalstis, kuru militārās spējas atbilst augstākiem kritērijiem un kuras šajā jomā ir uzņēmušās ciešākas saistības cita pret citu sarežģītāko uzdevumu izpildīšanai, nodibina pastāvīgu strukturētu sadarbību Savienībā. Šādu sadarbību reglamentē 46. pants. Tā neietekmē 43. panta noteikumus.

7. Gadījumos, kad kāda dalībvalsts kļūst par bruņotas agresijas upuri savā teritorijā, pārējām dalībvalstīm ir pienākums sniegt tai atbalstu un palīdzību ar visiem to rīcībā esošajiem līdzekļiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 51. pantu. Tas neskar dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes.

Saistības un sadarbība šajā jomā atbilst saistībām, kuras nosaka Ziemeļatlantijas Līguma organizācija, kas tām valstīm, kuras ir tās locekles, turpina būt to kolektīvās aizsardzības pamats un joprojām ir forums šīs aizsardzības īstenošanai.

43. pants

1. Uzdevumi, kas minēti 42. panta 1. punktā un kuru izpildē Savienība var izmantot civilos un militāros līdzekļus, ietver kopējas atbruņošanas operācijas, humanitāros un glābšanas uzdevumus, militārās konsultēšanas un palīdzības uzdevumus, konfliktu novēršanas un miera uzturēšanas uzdevumus, kaujas uzdevumus krīzes pārvarēšanai, tostarp miera atjaunošanu un stabilizāciju pēc konflikta novēršanas. Visi šie uzdevumi var veicināt cīņu pret terorismu, tostarp atbalstot trešās valstis terorisma apkarošanā to teritorijā.

2. Padome pieņem lēmumus, kas saistīti ar 1. punktā minētajiem uzdevumiem, nosakot to mērķus un darbības jomu, kā arī to īstenošanas vispārējos nosacījumus. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, darbojoties Padomes vadībā un ciešā un pastāvīgā sadarbībā ar Politikas un drošības komiteju, nodrošina šādu uzdevumu civilo un militāro aspektu koordināciju.

44. pants

1. Īstenojot saskaņā ar 43. pantu pieņemtos lēmumus, Padome var uzticēt kādu uzdevumu to dalībvalstu grupai, kurām ir vēlme un nepieciešamās spējas uzdevuma veikšanai. Šīs dalībvalstis sadarbībā ar Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos vienojas par uzdevuma izpildīšanas vadību.

2. Dalībvalstis, kas piedalās uzdevuma īstenošanā, pēc pašu iniciatīvas vai citas dalībvalsts lūguma regulāri informē Padomi par tā norisi. Ja uzdevuma izpildīšana saistīta ar nozīmīgiem jauniem pavērsieniem vai tās dēļ nepieciešams koriģēt uzdevuma mērķi, darbības jomu un nosacījumus, kas noteikti 1. punktā minētajos lēmumos, iesaistītās dalībvalstis tūlīt par šo jautājumu ziņo Padomei. Tādos gadījumos Padome pieņem nepieciešamos lēmumus.

45. pants

1. Eiropas Aizsardzības aģentūrai, kas minēta 42. panta 3. punktā un kas ir Padomes pakļautībā, ir šādi uzdevumi:

a) palīdzēt noteikt mērķus, kas dalībvalstīm jāsasniedz militāro spēju jomā, un novērtēt to, kā dalībvalstis ievēro saistības attiecībā uz šīm spējām;

b) sekmēt operatīvo vajadzību saskaņošanu un efektīvu, atbilstīgu iepirkumu metožu pieņemšanu;

c) ierosināt daudzpusējus projektus, lai sasniegtu mērķus militāro spēju jomā, nodrošināt dalībvalstu īstenoto programmu un īpašu sadarbības programmu koordināciju;

d) atbalstīt aizsardzības tehnoloģiju izpēti, kā arī koordinēt un plānot kopīgus pētījumus un tehnisku risinājumu izpēti atbilstīgi nākotnes operacionālajām vajadzībām;

e) palīdzēt noteikt un vajadzības gadījumā īstenot jebkuru derīgu pasākumu aizsardzības nozares rūpnieciskās un tehnoloģiskās bāzes stiprināšanai un militāro izdevumu efektivitātes uzlabošanai.

2. Eiropas Aizsardzības aģentūra ir atvērta visām dalībvalstīm, kas vēlas tajā darboties. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu pieņem lēmumu, kurā nosaka aģentūras statūtus, atrašanās vietu un darbības noteikumus. Šādā lēmumā ņem vērā efektīvas līdzdalības līmeni aģentūras darbībās. Aģentūrā izveido īpašas grupas, apvienojot dalībvalstis, kas iesaistītas kopīgos projektos. Aģentūra vajadzības gadījumā pilda uzdevumus sadarbībā ar Komisiju.

46. pants

1. Dalībvalstis, kuras vēlas piedalīties pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā, kas minēta 42. panta 6. punktā, un kuras atbilst kritērijiem un ievēro saistības attiecībā uz militārajām spējām, kas noteiktas Protokolā par pastāvīgu strukturētu sadarbību, par savu nodomu paziņo Padomei un Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos.

2. Triju mēnešu laikā pēc šāda nodoma paziņošanas Padome pieņem lēmumu par pastāvīgas strukturētas sadarbības uzsākšanu un iesaistīto valstu saraksta izveidi. Padome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu, iepriekš apspriedusies ar Augsto pārstāvi.

3. Jebkura dalībvalsts, kas vēlāk vēlas iesaistīties pastāvīgajā strukturētajā sadarbībā, par savu nodomu informē Padomi un Augsto pārstāvi.

Padome pieņem lēmumu, apstiprinot attiecīgās dalībvalsts dalību, kura atbilst kritērijiem un ievēro Protokola par pastāvīgu strukturētu sadarbību 1. un 2. pantā minētās saistības. Padome pieņem lēmumus ar kvalificētu balsu vairākumu, iepriekš apspriedusies ar Augsto pārstāvi. Balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kuri pārstāv sadarbībā iesaistītās valstis.

Kvalificēto vairākumu nosaka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

4. Ja kāda iesaistītā dalībvalsts vairs neatbilst kritērijiem vai vairs nespēj pildīt Protokola par pastāvīgu strukturētu sadarbību 1. un 2. pantā minētās saistības, Padome var pieņemt lēmumu, kas aptur attiecīgās dalībvalsts dalību.

Padome pieņem lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu. Balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kuri pārstāv sadarbībā iesaistītās valstis, izņemot attiecīgo dalībvalsti.

Kvalificēto vairākumu nosaka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

5. Jebkura iesaistītā dalībvalsts, kas vēlas izstāties no pastāvīgās strukturētās sadarbības, paziņo par savu nodomu Padomei, kura pieņem zināšanai, ka attiecīgā dalībvalsts ir pārtraukusi savu dalību.

6. Lēmumus un ieteikumus, ko Padome pieņem pastāvīgās strukturētās sadarbības jomā, pieņem vienprātīgi, izņemot tos lēmumus un ieteikumus, kas paredzēti 2. un 5. punktā. Piemērojot šo punktu, vienprātība ir panākta tikai tad, ja šādi balsojuši iesaistīto dalībvalstu pārstāvji.

VI SADAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

47. pants

Savienība ir tiesību subjekts.

48. pants

(bijušais LES 48. pants)

1. Līgumus var grozīt saskaņā ar parastu pārskatīšanas procedūru. Tos var grozīt arī saskaņā ar vienkāršotām pārskatīšanas procedūrām.

Parastā pārskatīšanas procedūra

2. Jebkuras dalībvalsts valdība, Eiropas Parlaments vai Komisija var iesniegt Padomei Līgumu grozījumu projektu. Šādā projektā, cita starpā, var ierosināt paplašināt vai sašaurināt kompetences, kas Savienībai piešķirtas Līgumos. Šādus projektus Eiropadomei iesniedz Padome, un par tiem paziņo valstu parlamentiem.

3. Ja Eiropadome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Komisiju ar vienkāršu balsu vairākumu pieņem lēmumu par labu ierosināto grozījumu izskatīšanai, Eiropadomes priekšsēdētājs sasauc Konventu, kuru veido valstu parlamentu pārstāvji, dalībvalstu vai to valdību vadītāji, Eiropas Parlamenta un Komisijas vadītāji. Ja paredzami grozījumi attiecībā uz iestādēm monetārā jomā, jāapspriežas arī ar Eiropas Centrālo banku. Konvents izskata grozījumu projektu un vienprātīgi pieņem ieteikumu dalībvalstu valdību pārstāvju konferencei, kā paredzēts 4. punktā.

Eiropadome, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, ar vienkāršu balsu vairākumu var nolemt nesasaukt Konventu, ja to neattaisno ierosināto grozījumu apjoms. Tādā gadījumā Eiropadome nosaka darba uzdevumu dalībvalstu valdību pārstāvju konferencei.

4. Padomes priekšsēdētājs sasauc dalībvalstu valdību pārstāvju konferenci, lai, savstarpēji vienojoties, noteiktu grozījumus, kas izdarāmi Līgumos.

Grozījumi stājas spēkā, kad tos ratificējušas visas dalībvalstis saskaņā ar savām attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

5. Ja divus gadus pēc tam, kad ir parakstīts Līgums, ar ko groza Līgumus, četras piektdaļas dalībvalstu ir to ratificējušas un viena vai vairākas dalībvalstis ir saskārušās ar grūtībām ratificēšanas procesā, šis jautājums tiek darīts zināms Eiropadomei.

Vienkāršotas pārskatīšanas procedūras

6. Jebkuras dalībvalsts valdība, Eiropas Parlaments vai Komisija var iesniegt Eiropadomei tādu grozījumu projektu, kas pilnībā vai daļēji skar Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas noteikumus attiecībā uz Savienības iekšpolitiku un rīcībām.

Eiropadome var pieņemt lēmumu, ar ko pilnībā vai daļēji groza Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas noteikumus. Eiropadome pieņem lēmumu vienprātīgi pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu un Komisiju, un, ja paredzami grozījumi attiecībā uz monetārām iestādēm, arī ar Eiropas Centrālo banku. Minētais lēmums nestājas spēkā, kamēr to nav ratificējušas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.

Ar otrajā daļā minēto lēmumu nevar paplašināt Savienības kompetences, kas tai piešķirtas Līgumos.

7. Ja Līgumā par Eiropas Savienības darbību vai šā Līguma V sadaļā noteikts, ka Padome konkrētā jomā vai konkrētā gadījumā pieņem lēmumus vienprātīgi, Eiropadome var pieņemt lēmumu, kas ļauj Padomei šajā jomā vai šajā gadījumā pieņemt lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu. Šī daļa neattiecas uz lēmumiem, kas saistīti ar militāriem un aizsardzības jautājumiem.

Ja Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir paredzēts, ka Padomei jāpieņem leģislatīvi akti saskaņā ar īpašu likumdošanas procedūru, Eiropadome var pieņemt lēmumu, ar ko ļauj pieņemt minētos aktus saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.

Jebkuru Eiropadomes iniciatīvu, kas iesniegta saskaņā pirmo vai otro daļu, dara zināmu valstu parlamentiem. Ja kāds valsts parlaments sešu mēnešu laikā pēc šādas paziņošanas iebilst pret minēto priekšlikumu, pirmajā vai otrajā daļā minēto lēmumu nepieņem. Ja pret ierosinājumu neviens neiebilst, Eiropadome var pieņemt minēto lēmumu.

Pirmajā vai otrajā daļā minēto lēmumu Eiropadome pieņem vienprātīgi pēc tam, kad ir saņēmusi Eiropas Parlamenta locekļu vairākuma piekrišanu.

49. pants

(bijušais LES 49. pants)

Jebkura Eiropas valsts, kas ievēro 2. pantā minētās vērtības un apņemas tās sekmēt, var lūgt, lai to uzņem par Savienības locekli. Eiropas Parlamentu un valstu parlamentus informē par šo pieteikumu. Attiecīgā valsts savu iesniegumu adresē Padomei, kas pieņem lēmumu vienbalsīgi pēc apspriešanās ar Komisiju un saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu, kurš pieņem lēmumu ar visu tā locekļu balsu vairākumu. Tiek ņemti vērā atbilstības nosacījumi, par ko vienojusies Eiropadome.

Uzņemšanas nosacījumus un šādas uzņemšanas izraisītās korekcijas Līgumos, kuri ir Savienības izveides pamatā, nosaka dalībvalstu nolīgums ar valsti, kas iesniegusi uzņemšanas iesniegumu. Šo nolīgumu iesniedz ratifikācijai saskaņā ar katras līgumslēdzējas valsts attiecīgajām konstitucionālajām prasībām.

50. pants

1. Jebkura dalībvalsts var nolemt izstāties no Savienības saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.

2. Dalībvalsts, kura nolemj izstāties, par savu nodomu paziņo Eiropadomei. Ievērojot Eiropadomes paustās nostādnes, Savienība risina sarunas un noslēdz līgumu ar šo valsti, nosakot tās izstāšanās kārtību un ņemot vērā tās turpmākās attiecības ar Savienību. Par šo līgumu veic sarunas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. panta 3. punktu. To noslēdz Padome ar kvalificētu balsu vairākumu, saņēmusi Eiropas Parlamenta piekrišanu.

3. Līgumi attiecīgai valstij vairs nav saistoši no dienas, kad stājas spēkā izstāšanās līgums, vai, ja tāds nav noslēgts, divus gadus pēc 2. punktā minētā paziņojuma, ja vien Eiropadome, vienojoties ar attiecīgo dalībvalsti, vienprātīgi nenolemj šo laikposmu pagarināt.

4. Piemērojot 2. un 3. punktu, Eiropadomes vai Padomes loceklis no tās dalībvalsts, kura izstājas, nepiedalās nedz Eiropadomes vai Padomes pārrunās, nedz lēmumu pieņemšanā attiecībā uz šo valsti.

Kvalificēto vairākumu nosaka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 238. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

5. Ja valsts, kura ir izstājusies no Savienības, lūdz atkārtotu pievienošanos, uz tās lūgumu attiecas 49. pantā minētā procedūra.

51. pants

Līgumiem pievienotie protokoli un pielikumi ir to neatņemama sastāvdaļa.

52. pants

1. Līgumi attiecas uz Beļģijas Karalisti, Bulgārijas Republiku, Čehijas Republiku, Dānijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Īriju, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Latvijas Republiku, Lietuvas Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Ungārijas Republiku, Maltas Republiku, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Polijas Republiku, Portugāles Republiku, Rumāniju, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku, Somijas Republiku, Zviedrijas Karalisti un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti.

2. Teritoriālā piemērošanas joma ir precizēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 355. pantā.

53. pants
(bijušais LES 51. pants)

Šis Līgums ir noslēgts uz neierobežotu laiku.

54. pants
(bijušais LES 52. pants)

1. Augstās Līgumslēdzējas Puses šo Līgumu ratificē saskaņā ar attiecīgajām konstitucionālajām prasībām. Ratifikācijas dokumentus deponē Itālijas Republikas valdībai.

2. Šis Līgums stājas spēkā 1993. gada 1. janvārī ar noteikumu, ka deponēti visi ratifikācijas dokumenti vai, ja tas nav noticis, nākamā mēneša pirmajā dienā pēc tam, kad ratifikācijas dokumentu deponējusi pēdējā parakstītājvalsts.

55. pants

(bijušais LES 53. pants)

1. Šā Līguma oriģinālu vienā eksemplārā angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valodā deponē Itālijas Republikas valdības arhīvā; visi teksti ir vienlīdz autentiski, un Itālijas Republikas valdība izsniedz apliecinātu kopiju visu pārējo parakstītājvalstu valdībām.

2. Šo Līgumu pēc dalībvalstu izvēles var tulkot arī jebkurā citā valodā, kurai saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts konstitucionālo kārtību visā teritorijā vai tās daļā ir piešķirts oficiāls statuss. Attiecīgās dalībvalstis nodrošina, lai Padomes arhīvos deponētu apstiprinātus tādu tulkojumu eksemplārus.

TO APLIECINOT, attiecīgie Pilnvarotie ir parakstījuši šo Līgumu.

Māstrihtā, tūkstoš deviņi simti deviņdesmit otrā gada septītajā februārī.

(pilnvaroto saraksts nav sniegts)